

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/nagrody-i-odznaczenia-ipn/konkurs-audycja-history/35214,Gala-II-edycji-ogolno-polskiego-konkursu-Audycja-Historyczna-Roku-Bialystok-26-li.html>
26.02.2026, 17:01

Gala II edycji ogólnopolskiego konkursu „Audycja Historyczna Roku” – Białystok, 26 listopada 2014

26.11.2014

Nominaci, wyróżnieni i laureaci

Bartosz Oszczędłowski, którego występ uświetnił galę

Bartosz Oszczędłowski, Radosław Koper (altówka) i Sylwester Trojanowski (fortepian elektryczny)

Galę poprowadzili: dziennikarka Dorota Sawicka i dr Łukasz Lubicz-Łapiński z OBEP IPN Białymstoku

Film dokumentalny „Pod opieką operacyjną” Anny Piasek-Bosackiej, Mateusza Macura i Mariusza Lisieckiego, opowiadający o tragicznej śmierci Piotra Majchrzaka - ofiary stanu wojennego, otrzymał Grand Prix Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej w ogólnopolskim konkursie „Audycja

Historyczna Roku". Film zrealizowała spółka V-film z Wrocławia.

Nagrodę w wysokości 10 tys. zł wręczył w środę 26 listopada 2014 r. podczas uroczystej gali w Operze i Filharmonii Podlaskiej Prezes IPN dr Łukasz Kamiński.

W kategorii „Losy” nagrodę im. Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego (8 tys. zł) otrzymała audycja radiowa „Ostatni świadek” autorstwa Jolanty i Andrzeja Rudników z Polskiego Radia Koszalin.

Nagroda dyrektora Oddziału IPN w Białymstoku (5 tys. zł) w kategorii „Historia regionalna” przypadła audycji „Powstanie styczniowe: 150 lat później” autorstwa Doroty Sokołowskiej z Polskiego Radia Białystok.

Ponadto Jury pod przewodnictwem znanej dziennikarki Janiny Jankowskiej postanowiło przyznać wyróżnienia:

- wyróżnienie specjalne filmowi dokumentalnemu „Polowanie na kata” (autor: Dorota Kosierkiewicz, Mateusz Śliwa, TVP Kielce) związanemu z obszarem działania Oddziału IPN w Krakowie. Nagrodę w wysokości 2,5 tys. zł ufundował dyrektor krakowskiego oddziału IPN.
- wyróżnienie specjalne filmowi dokumentalnemu „Franek, czyli le professeur Francois Chapeville” (autor: Jerzy Oleszkowicz, TVP Rzeszów) związanemu z obszarem działania Oddziału IPN w Rzeszowie. Nagrodę w wysokości 2 tys. zł ufundował dyrektor rzeszowskiego oddziału IPN.
- wyróżnienie za specjalne wartości poznawcze filmowi dokumentalnemu „Róża i Jan” (autor: Hanna Zofia Etemadi, TVP Lublin).

Ideą ogólnopolskiego konkursu „Audycja Historyczna Roku” jest promowanie ambitnej twórczości radiowej i telewizyjnej związanej z najnowszą historią Polski. Idea konkursu powstała w białostockim oddziale IPN. Pierwsza edycja konkursu odbyła się rok temu. Nagrody wręczane są zawsze 26 listopada, w dniu urodzin Ryszarda Kaczorowskiego, ostatniego Prezydenta RP na Uchodźstwie.

W skład Jury weszli:

Janina Jankowska

Agnieszka Romaszewska-Guzy (dyrektor TV Bielsat, wiceprezes SDP)

dr Andrzej Zawistowski, dyrektor Biura Edukacji Publicznej IPN

dr Dariusz Iwaneczko, Oddział IPN w Rzeszowie

dr Paweł Skubisz, Oddział IPN w Szczecinie

Opisy nagrodzonych filmów i audycji:

Grand Prix Prezesa IPN

Film dokumentalny „Pod opieką operacyjną” Anny Piasek-Bosackiej, Mateusza Macura i Mariusza Lisieckiego, zrealizowany przez spółkę V-film z Wrocławia. Film opowiada o tragicznej śmierci Piotra Majchrzaka – ofiary stanu wojennego, której okoliczności od 30 lat próbuje wyjaśnić jego rodzina. Państwo Majchrzakowie żyli zwyczajnie aż do momentu, kiedy został zabity ich syn (11 maja 1982 r.). Od tego czasu ich życie zmienia się diametralnie. Z jednej strony, z powodu podjęcia próby wyjaśnienia sprawy zabójstwa syna, są szykanowani przez komunistyczny system, z drugiej zaś poznają niezwykłych opozycjonistów walczących z reżimem. O historii Piotra Majchrzaka pisze „Obserwator Wielkopolski”, Radio Wolna Europa nadaje poświęcone mu audycje. Historia Piotra Majchrzaka staje się też jedną z inspiracji legendarnego spektaklu

„Piołun” Teatru Ósmego Dnia. 30 lat później to historia toczy się dalej. Począwszy od 1991 r. prowadzone są postępowania prokuratorskie i sądowe, które wzbudzają równie wiele emocji.

Nagroda im. Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego w kategorii „Losy”

Audycja radiowa pt. „Ostatni świadek” autorstwa Jolanty i Andrzeja Rudników z Polskiego Radia Koszalin: Samuel Willenberg jest ostatnim żyjącym więźniem hitlerowskiego obozu zagłady w Treblince. Ukończył już 90 lat, jest starym człowiekiem, ale chociaż z trudem się porusza to jest energiczny, lubi żartować i bardzo emocjonalnie reaguje na to, co się dzieje i ciągle ma przed sobą coś ważnego do zrobienia. Ta jego energia zaskakuje i udziela się innym pobudza do myślenia i stawiania pytań – jak można żyć, gdy było się w Treblince...

Nagroda dyrektora Oddziału IPN w Białymstoku w kategorii „Historia regionalna”

Audycja radiowa „Powstanie styczniowe: 150 lat później” autorstwa Doroty Sokołowskiej z Polskiego Radia Białystok: Powstanie Styczniowe 1863–2013. Szukamy śladów powstania w regionie północno-wschodniej Polski. Kopna Góra, Surążkowo, Supraśl, Waliły... Czy umiemy powiedzieć, co działo się tam zimą 1863 roku? Co przechowała pamięć ludzka? Jakie informacje można znaleźć w pamiętnikach? Czy zachowały się jakieś powstańcze dokumenty, listy i pamiątki? Wojciech Załęski, historyk z Supraśla, opowiada o tym, jak zbierał opowieści i legendy od starych ludzi i dlaczego przekazywano je z pokolenia na pokolenie. Po lasach podsupraskich oprowadza Krzysztof Łaziuk, leśnik, który jest pasjonatem powstania. Zaś historycy Marek Kietliński i Janusz Danieluk z Archiwum Państwowego rysują tło społeczne i polityczne powstania. W audycji wykorzystano fragmenty podlaskich pamiętników – w interpretacji Jarosława Krawczyka.

Wyróżnienie specjalne przyznane filmowi dokumentalnemu „Polowanie na kata” (autor: Dorota Kosierkiewicz, Mateusz Śliwa, TVP Kielce) związanemu z obszarem działania Oddziału IPN w Krakowie

„Polowanie na kata” zostało zrealizowane w konwencji filmu kryminalnego. To zapisy zbrodni... i kary. Oberleutnant Albert Schuster, nazistowski morderca, osławiony kat Łysogór, jako jeden z nielicznych stanął przed sądem za zbrodnie wojenne na Polakach. Rodziny jego ofiar czekały na to 30 lat. Po II wojnie światowej tropił go sędzia Andrzej Jankowski z Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Kielcach. Przesłuchiwał świadków pacyfikacji świętokrzyskich wsi, badał polskie i niemieckie dokumenty. Musiał udowodnić winę zbrodniarza. W 1973 r. Schuster stanął przed sądem w Karl-Marx-Stadt. Oskarżono go o mord na 400 Polakach, spośród których większość zabił sam. Mordował dzieci, kobiety i starców, paląc żywcem, strzelając w głowę lub w plecy. Skazano go na śmierć, wyrok wykonano przez rozstrzelanie. Niewiele mówi się i pisze o zbrodniach na wsi polskiej w czasie II wojny światowej. A jest to ciągle niezabliźniona rana. W trakcie przygotowywania programu okazało się, że w ekipie realizującej dokument niemal każdy stracił swoich bliskich w czasie pacyfikacji świętokrzyskich wsi. W głównej roli sędziego Andrzeja Jankowskiego wystąpił znakomity Zdzisław Reczyński. Alberta Schustera zagrał Grzegorz Jakubowski. 62. Zmotoryzowany Pluton Żandarmerii to GRH Kampfgruppe Nord z Bydgoszczy oraz SRH Grupa Bojowa Kielce i GRH Kampfgruppe Skarżysko.

Wyróżnienie specjalne przyznane filmowi dokumentalnemu „Franek, czyli le professeur Francois Chapeville” (autor: Jerzy Oleszkowicz, TVP Rzeszów) związanemu z obszarem działania Oddziału IPN w Rzeszowie

Film jest opowieścią o jednym z ojców światowej genetyki, biochemiku, profesorze, wieloletnim

dyrektorze Instytutu Jacquesa Monoda w Paryżu (biologia molekularna), powojennym kurierze AK (przerzucał dokumenty i pieniądze z Monachium do Warszawy), człowieku, który przez czterdzieści lat był śledzony przez Urząd Bezpieczeństwa i Służbę Bezpieczeństwa oraz polski wywiad.

Wyróżnienie za specjalne wartości poznawcze przyznane filmowi dokumentalnemu „Róża i Jan” (autor: Hanna Zofia Etemadi, TVP Lublin)

Film dokumentalny pt. „Róża i Jan” stanowi drugą część „Tryptyku zamojskiego” poświęconego tragicznym dziejom wysiedleń mieszkańców Zamojszczyzny, zwłaszcza dzieci, prowadzonych przez Niemców w czasie II wojny światowej. Film skupia się na tzw. Wielkiej Akcji czyli na okresie od czerwca do września 1943 r. i dotyczy najbardziej tragicznych wydarzeń okupacji, często zwanych pacyfikacją. Dokument opiera się na archiwalnym nagraniu wykonanym w ostatnich latach życia Ordynata Jana Zamoyskiego oraz na wypowiedziach żyjących Dzieci Zamojszczyzny – świadków historii. Walorem obrazu są niepublikowane zdjęcia z archiwum rodzinnego Rodziny Zamoyskich oraz bogaty materiał ikonograficzny i filmowy z wielu źródeł. Klamrą wiążącą tamte wydarzenia ze współczesnością są wspomnienia córek Róży i Jana Zamoyskich: Elżbiety, Marii i Gabrieli oraz udział w filmie dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Szczepieszynie im. Róży Zamoyskiej. Film - opowiadając o wydarzeniach związanych z akcją ratowania dzieci z obozu w Zwierzyńcu latem 1943 r., zainicjowaną przez Różę i Jana Zamoyskich, a realizowaną z narażeniem życia przez cały sztab miejscowych patriotów - ma na celu utrwalenie w świadomości Polaków godnych naśladowania postaw patriotycznych i humanitarnych. „Ochronka” Róży i Jana uratowała setki dzieci od tragicznej śmierci i stała się symbolem. Pamięć o dziejach Zamojszczyzny w okresie okupacji jest ciągle żywa na tamtych terenach. Film powstał w ścisłej współpracy z lubelskim oddziałem IPN oraz Muzeum Polskiego Ruchu Ludowego.

Fot. Iza Kuna, IPN Białystok

Pliki do pobrania

[Audycja Historyczna Roku 2014 \(mp4, 3.34 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)
